

Jegulja zgrabi prvega raka, ki jej pride v žrelo, za jedno kleščo, (škarje) ga potem tako dolgo sem ter tje premetava, da mu kleščo izdere in jo potem požere. Pozneje se spravi na drugo kleščo in noge in poslednjič na truplo, če ni preveliko.

Med malimi sovražniki rakov je pijavici podobna, ne čez 0.098—0.009 metra dolga žuželka, ki raka s tem vgonobi, da mu jdihavne organe pokonča in sicer tako, da se tam skera v brezštevilni meri pomnoži. Brž pa ko je rak mrtev, ti mladi škodljivci mrtvega raka zapuste in se drugega živega poloté, se v njem vgnjezdijo in tu ravno tako delajo, kakor pri prejšnjem. In to je jedna sorta one račje kuge, o kateri je bilo v zadnjih letih večkrat čuti.

O ti priliki hočemo tudi dveh najnavadnejših račjih boleznih omeniti. Prva bolezen, katero mora vsak rak prestati, je sprememba školjke, ki se mu v prvem letu konec meseca aprila, v poznejših letih pa večkrat v letu med aprilom in septembrom godi.

Prva sprememba ali liljenje je za mladega račica najbolj nevarna, posebno takrat, kdar mrzlo vreme nastopi. Po spremembi školjke, ki s tem počinja, da se mu školjka po hrbtu razpokne, ostane živalica nekoliko dni v svoji ljuknji, se niti ne gane, niti ne je, dokler da se mu mlada školjka nekoliko ne vtrdi.

Druga bolezen je tako imenovana rija, vsled ktere se po školjki raku rijaste maroge narejajo, ki se s časom po celi školjki razširijo in slednjič s poginom raka končujejo. Vzrok ti bolezn, ki se rakov le v vročem poletnem času loti, je prej ko ne preplitva in toraj pretopla voda, zato se najmanj 0.8 metrov globoka voda za rakovljo rejo priporoča.

(Konec prihodnjič.)

Zakaj so črešnjevi receljni.

Navadno se črešnjevi receljni zametujejo na smetišču, ker veči del ljudi misli, da so brez vse koristi in za nobeno porabo. Vendar pa temu ni tako. Ti receljni dajejo dober čaj, ki posebno zoper katar in kašelj dobro služi.

Receljni se o času, ko se črešnje zobljejo, nabirajo, med dva papirnata lista polagajo, da prah ne more do njih in se v senci suše. Tako posušene receljne gre potem v škatli hraniti na mestu, na katerem se ni mokrote ali vlage bati. Kdor čaj potrebuje, kuha se kakor navadni listni čaj in kdor ga rad sladkega pije, naj mu cukra ali strdi pridene. Tak čaj iz črešnjevih receljnov služi posebno dobro pri kataru. Tudi malim otrokom, kdar jih kašelj nadleguje, prav dobro dene.

Koruzni stroki se šestokrat za kurjavo porabijo. Vendar pa imajo ti oluščki še dosti snovi v sebi, ki se dajo še v večo vrednost

spraviti. Imajo v sebi še močiča, vlečiča in rastlinske beljakovine in še drugih prvin, ki se dajo ali za živinsko klajo, ali pa celo v to porabiti, da se iz njih žganje ali špirit žge. V ta namen se morajo stroki slapnemu natlaku od $2\frac{1}{2}$ —3 atmosfer skozi 1—1 $\frac{1}{2}$ ure izpostaviti, na kar na prah razpadejo in vse močičeve celice so otvorene. Na to sledi navadno postopanje mecanja in žganja. Navadno se iz koruznih strokov toliko alkohola nažge, kolikor iz jednake množine krompirja. Ostanki pa dajejo boljšo živinsko klajo, kakor krompir.

Konjerejskemu društvu pristopilo je 28 posestnikov sv. Lenartskega okraja; to je dobro znamenje.

Sejmi. 15. oktobra Apače, Loče, Planina, Preding, Gnas, Rače, sv. Kriz pri Slatini, sv. Lenart v Slov. goricah, 16. okt. Spielfeld, sv. Hema, 18. okt. Trbovlje, Mozirje, Vojnik, Podstreda, sv. 3 Kralji v Slov. goricah, 20. okt. Maribor.

Dopisi.

Iz Maribora. (Marsikaj.) Liste začeli so zopet marljivo konfiscirati. V nedeljo je to celo „Marburgerci“ se zgodilo, da se je vse čudilo, to pa zaradi male opazke o nekej magjarske loteriji. Tudi „Südsteirische Post“ so porabili in list tudi v čitalnici pobrali. Za zadeto 83 je tržaška loterija tukaj 20.000 gld. izplačala, ljudje so se kar trli pri izplačevanju. Sedaj stavijo 71. — Nek lakirar je na lestvici stoječ pri „črnem orlu“ mazal strešnični žleb, nek mesar zadene ob lestvico in lakirar padne na tla na pol ubit. — V Lobnici se je ustrelil posestnik Rataj. — Po Hočah in Bohovi lovijo kmete za šulverein. — V Slivnici so inštalirali novega župnika č. g. Trunka ter z možnarji pošteno streljali. Prešlo bi vse brez nesreče, toda mežnar se je začel iz pištole streljati, strel prhne v smodnik in k priči je 5 ljudi hudo ranjenih, mežnar najhuje. Nesreča nikoli ne miruje.

Od sv. Urbana poleg Ptuja. Ko se je pri nas pred koncem šolskega leta razglasilo, da nas mora zapustiti vrli g. učitelj Zadravec, in da pride g. Juvan, katerega je moral deželni šolski svet v Gradcu z Gore prestaviti, zbrali so se odborniki krajnega šolskega svetovalstva in so sklenili enoglasno protest proti temu. Taki protest podpisali so tudi vsi občinski predstojniki in pisma so romale v Gradec, da bi nemški gospodje gori zvedeli, da Slovenci pri sv. Urbanu, ki so si teško in za dragi denar novo šolo sezidali, ki plačujejo dačo, da učitelji dobivajo plačo, ne želijo takih učiteljev, katerih drugod ne morejo rabiti. Naše šolsko svetovalstvo in vse občine po svojih zastop-

nikih so se sklicevale na postavo, katera pravi, da se morejo učitelji le v sporazumljenji s tistimi nastavljanji, ki šolo vzdržujejo in učitelje plačujejo, to so farani, ki dačo plačujejo. Bilo je vse zastonj. Nemški gospodje v nemškem Gradei so odrekli. Slovenci, zapomnimo si to! Kaj pa je z računom za šolsko stavbo? Ali ga ne bo na svitlo? Kje je slavni „bankomite“?

Iz Mozirja. (Za zastavo „Savinjskega Sokola“) so dalje darovali: Čč. gg. Fran Petek 1 fl.; J. Globočnik 1 fl.; B. Goričar 1 fl.; J. Ermenc 1 fl.; A. Krolnik 1 fl.; neimenovan narodnjak 5 fl.; Fr. Sedovnik 1 fl.; J. Zmavec 1 fl.; J. Benda 1 fl.; J. Solar 1 fl.; M. Juvan 2 fl.; J. Valte 1 fl.; vsi iz Ljubnega. — prevzvišanost milostljivi gospod knezoškof ljubljanski J. Zl. Pogačar 10 fl.; vč. gg.: M. Šmid, kaplan, Ljubno 1 fl.; K. Hribovšek, špiritual, Maribor 2 fl.; K. Tijašek, kaplan, Paka 5 fl.; J. Bohanec, kaplan, Cirkovec 2 fl. — Čč. gg.: Dr. J. Srnc, Maribor 5 fl.; Dr. Drag. Prus, Konjice 2 fl.; J. Willinpart, Nazaret 2 fl.; J. Koren, Mozirje 3 fl.; pri veselici v Lituši nabrano: 15 fl. 74 kr. Vsim čč. darovateljem izreka presrečno zahvalo

odbor „Sav. Sokola“.

Iz Šaleške doline. (Čitalnica — šiba šulvereinarjem) O gospodu Wagnerji govoriti se mi nepotrebno zdi, kajti tolažimo se, da ga prej ali slej zgubimo, saj tako ne more dolgo iti in „šnops“ ga tudi ne bo zmiróm držal in morebiti se mu bodo še pozneje oči odprle in se bo kesal, da se je tako trudil za „judežve groše“. Ozmimo se zdaj na g. davkarja in kontrolorja. Prvi že osiveli samec se boji, da bi se njegova deca, katerih pa hvala Bogu nič nima, ker je samec, ne mogla učiti nemški, ako se ne skrbi za nemške šole. Vendar mislim, da tudi ta ni šel doli v Velenje iz slabega namena, ampak bolje tako kakor g. Schnitzer, pa boljši je od Schnitzerja, ker vsaj svojega sluga ni seboj komandiral, ampak je najbrž se dal sam komandirati od svojega kontrolorja, kar je verjetno, ker je g. davkar zelo mehak mož, dobra in poštena duša drugače, a g. Simonič mu je namignil in g. davkarju se zgodilo kot onemu ribiču: „halb zog es ihn, halb sank er hin und ward nicht mehr gesehen“. G. kontrolor je pa vže nevarnejši, ker je enkrat bil iskren narodnjak. On je sin poštenega slovenskega mlinarja v Janeževih blizu Ptujja za gori sedaj za prusački „šulverein“, a njegov sinko prepeva „Wacht am Rhein“ z raznimi fantalini, hčerka pa z Orelovo punčico. Tako izgoja okisnen Slovenec svojo dečo. Žalostno!

(Dalje prihodnjič.)

Iz Šoštanja. Nekdo tukaj je dobil od okrajnega zastopa slovenski dopis. Akoravno rojen Slovenec vendar slovenskega zmožen ni, se je pritoževal rekoč: „bral bi že še, pa ne

zastopim vsega; ta beseda je ruska, ta srbska, hrvaška, furlanska, italijanska, francoska, angleška — če bi bilo nemško pismo, bi ga pa razumel“. Ali ni škoda, da človek, kateri je zmožen nemškega, ruskega, srbskega, hrvaškega, furlanskega jezika — in Bog si ga vedi kaj še vse — svojo nčenost bolje ne porabi, ter talente s kojimi je obdarovan, v zemljo zakoplje in med Slovenci služi, katerih jezika zelo ne razume?

Iz Zreč. (Konjiški nemškutarji) tudi v Zrečah išejo novincev za „šulferajn“. Ko so imeli 23. septembra zbrorovanje v Konjicah, so bili k temu tudi dva kmeta iz Zreč povabili, namreč Sebastjana Golčerja in Janeza Oroža, novega župana. Pa moža imenovana za povabilo nista marala, bila sta zadosti modra spoznati namen „šulferajna“, ki poskuša pačiti slovenski narod. In kako bi Slovenec od „šulferajna“ blagor pričakovati mogel? Naj le pogleda kakšni možje pristopaje k temu društvu! Ne najdeš nobenega domorodca, nobenega duhovna, nobenega značajnega učitelja in župana, nobenega Slovenca, ki ima razsvetljeno pamet in blago srce. Le slabi kristijani, in napuhnjene kmetje postanejo udje „šulferajna“. In tako je upati, da Konjiški šulferajn nobenega Zrečana ne vjame.

Iz Konjic. (Nemčurska nevednost.) Kakšni nevedneži da so časih nemčurji in nemškutarji, to je najbolj jasno pokazal naš mjar ali „žajfar“ in pek g. Johann dne 23. sept. pri konjiškem „Hirschenwirthu“, ko se je nemškemu „Schulvereinu“ na ljubo veliko prazne slame zmlatilo. Pri tisti priliki je naš „žajfar“ povedal, da so Konjice nemška tla. Da je s temi besedami kaj prav čudnega izustil, se mu naj dokaže. Vsakemu človeku, ki se je kdaj kaj pametnega učil, je dobro znano, da se iz imen krajev, okolice in vasi sklepa, kakšne krvi da so njih prebivalci. Imena naših okolice in vasi so čisto slovenska in nahajajo se v zapisnikih in knjigah, ki so nad 200 let stare, ravno tako pisane, kakor jih ljudstvo še zdaj izgovarja. Toraj so morali že od nekdaj v teh krajih Slovenci prebivati, zaradi česa ne morejo biti Konjice nemška, ampak so slovenska tla. To potrjujejo tudi zgodovinarji. Med drugimi trdi n. pr. nemški pisatelj dr. Karol Hirsch v svoji knjigi „Heimatskunde des Herzogthums Steiermark“ na str. 8 in 9, da so za časa seljenja narodov (Völkerwanderung) v 6. stoletji po Kristusovem rojstvu Slovenci večji del Štajerske dežele zasedli. Tu na spodnjem Štajerskem, kamor Konjice spadajo, so se do današnjega dne ohranili, kar iz tega sledi, da še do zdaj živa duša na svetu dokazala ni in tudi dokazati ne more, da bi bil kdo od tistega časa Slovence na spodnjem Štajerskem pohrustal. In Slovenci tukaj bivajoči so raznim krajem, vodam, goram itd. slovenska imena dajali, kar se samo ob sebi

razume. Nektera slovenska imena pa so k Slovencem privandrani Nemci, iz katerih so se tu in tam sčasoma nemčurji izvalili in pa domači nemškutarji, to je rojeni Slovenci, ki so hoteli in ki še hočejo Nemci biti, čudno popačili, ponemčili in ponemčurili, kar to — le spričuje. Nemškutarji in nemčurji so napravili v konjiški fari iz Nove vesi — Neudorf, iz spodnje in zgornje Pristave — Unter- in Oberpristava, iz Konjiške vesi — Gonobitzdorf, iz Brega — Raundorf, iz Blata — Kothdorf, iz Vešeneka — Hangenberg, iz Tepanja in Tepanjskega vrha — Töpinadort in Töpinaberg, iz Bežine — Wösin, iz Žeč — Seitsche, iz Brda — Werdu in iz Konjic — Gonobitz. Imena drugih konjiških okolic in vasi niso mogli nikakor popačiti in prekrstiti, toraj so jih pri miru pustili, in te so: Polena, Preloge, Dobrova, Gabrovlje, Skalice, Prevrat, Prežigal, Perovec, Gabrovnik, Dobrnež in Štrtenek. Če tedaj naš „žajfar“ in pek, ki je iz nemškega Weitza na slovensko zemljo priromal, in ki se je „žajfo“ kuhati in žemlje peči, ne pa štajerske zgodovine učil, misli, da so Konjice morebiti zategadelj nemška tla, ker so nemškutarji in nemčurji naša lepa že več sto let stara slovenska imena zlasti v tem stoletju grdo pačili in ponemčevali, je jasno, kakor beli dan, da on ravno tako krivo misli in govori, kakor bi debelo lagal tisti, ki bi trdil, da on kot rojen Nemec „žajfe“ in „šnopsa“ v Konjicah ne prodaja. Iz rečenega že vsak pameten kmetič lahko spozna, da bi bilo čisto prav, ako bi naš „žajfar“, pek in načelnik konjiških „šulfereinarijev“ g. Johann S. zana-prej pri „žajfi“, „šnopsu“, loji, svečah in žemljah ostal, kajti je to njegov „profesijon“, ktere-ga se je učil, o zgodovinskih in drugih ena-kih rečeh pa nič ne govoril, ker o njih ravno toliko ali morda še manje ve, kakor njegov sinček „Hanz“, ki v konjiško šolo hodi.

Iz Braslovč. (Čuden baron.) Čim bolj se slovensko ljudstvo zaveda svoje narodnosti, tem bolj delajo naši nasprotniki nemškutarji na vse kriplje zoper naše veljavne in velezaslužene može med nami razpor narediti ali vsaj njih upliv pri ljudstvu zmanjšati. Pred nekaterimi dnevi sem se z nekim baronom pogovarjal. Najini pogovor se zasuče tudi na našega „Vranskega“ novega okrajnega načelnika obče spošt. g. dekana J. Bohinca. Baron pravi: „kako je to, ker so „pauri“ toliko pametni pa vendar tako neumni, da duhovnike za take volijo“. Na to rečem: Mi se na domače ljudi vedno bolj zanesemo, ker jih lahko zastopimo oni pa nas; mi imamo tudi g. Haupta radi, pa ker našega jezika ne zna, zato ne moremo z njim lahko občeovati. Na to pravi, slovensko bi se vže naj pisalo, da bi le „Pf.“ zraven ne bilo, in pristavi: „bodete vže videli, kam vas bodo pripeljali“. To nam je Slovencem dosta, da se ta-

kih ljudij, kakor je ta nemški baron, lepo ogibljemo. Občini št. Paulski čestitamo, da je go-spodstvo H. otrsela.

Iz Čadrama. (Volitev občinskega odbora v Oplotnici) se je vršila 2. dne t. m. in naši nemčurji, kakor uže znani konjiški Alojzi Walland, občinski pisar — bivši žendar Mahr, Fr. Kunaj ml. in drugi so vse žile napeli, da bi v vseh 3 volitvenih oddelkih zmagali, zato so žene lastnice s policajem in pismenim ukazom tirali v občinsko pisarno in so njim tam moze svoje stranke kar napovedali, katerim so morale nevedne sirote oblast izročiti. Kruti Turki bi tudi skoraj lepše ravnati ne zastopili! In to se je tudi den volitve pokazalo, kajti župan Kunaj st. je dobro vedel da ni prišla k volitvi le njegova nemčurska družba, ampak tudi narodna duhovnika in z njima toliko kmetov, da, ako bi bila se volitev imela vršiti med pravimi olikanci, bi bila zmaga gotovo na konservativno narodnej strani, pa naši nasprotniki ne poznajo toliko zatajevanja, da bi nasprotniku kake drobtinice privošili, oni hočejo le sami povsod gospodovati, če tudi niso vselej zato najsposobnejši, ker v volitveni odbor je naš župan si izbral znanega kranjskega človeka nadučitelja Malenšek-a, poštarja in trgovca Jonke, Čadramskega mlinarja Jožefa Kline, ker ga Gril-i držijo tako, da mu že sape zmanjkuje, in nje on še pri nemčurjih iše, in pa sicer prav poštenega nemca Kriechbaum, kateri pa vendar večidel z nemčurji potegne, kar njemu rodnom nemcu že zameriti ni. Da je ta volitveni odbor lahko zmago na svojo stran spravil, se razume, a le deloma, zakaj v 3. razredu je zmagala duhovščina s svojimi kandidati, čeravno je župan sam volil za neko ženo, koje mož še živi, kar postava naravnost prepoveduje in se je glas enega narodnega volilca po odboru zavrgel, ker sta bila z enakim imenom in je volivec še razločno rekel: Jaz sem Matija Flis iz Dobrove. Nihče mu ne oporeka, on voli in si svest svoje spolnjene dolžnosti odide k svojemu delu na dom, in ker do kraja ni ostal, so bili razun peka Kriechbaum vsi zato, da ni on volil. Pač stokrat gorje pravici, če bi njo vselej taki nemčurji razsojevati imeli!

(Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar se odpelja na Ogersko ogledovat, kako so Magjari mesto Szegedin iz nova pozidali. — Delagacije snidejo se meseca oktobra, državni poslanci pa meseca novembra. — V krajnskem deželnem zboru so naposled slovenski poslanci spoznali, da so volitve velikega posestva bile redno in pravilno vršene in so toraj volitev Dežmana in Šraja potrdili. Želeti je, da se poslanci zaradi